

VALALICKÉ NOVINKY

Ročník XXVII., 30.9.2021
Číslo 3, bezplatne
www.valaliky.sk

Začal sa nový školský rok

Viac sa dočítate na strane 7.

Darček pre radosť

Stalo sa už tradíciou, že jedným z posledných podujatí v roku v našom kultúrnom dome bývalo posedenie pri stromčeku.

Žiaľ, zo známych dôvodov sa ani tento rok pri stromčeku nemôžeme stretnúť. Napriek tomu na našich skôr narodených myslíme a tešíme sa na to, keď budeme opäť spolu. Dôkazom toho je darček, ktorý sme pre osamelých starších ako šesťdesiatpäť rokov a všetkých sedemdesiatnikov a viacročných pripravili. Tristoosemdesiat balíčkov starkým do domu rozniesol pán Štefan Odermarský a nákup vitamínov sponzoroval pán Imrich Straka. Dakujeme. (mm)

Z PRACOVNÉHO STOLA STAROSTU

závery si z týchto údajov urobíme pre seba.

Z investičných akcií, ktoré obec realizuje, sme v plánovanom termíne ukončili prístavbu k zdravotnému stredisku. Máme vydané kolaudačné rozhodnutie a momentálne prevádzkovateľ rehabilitačného oddelenia čaká na závažné stanovisko hygieny. Potom už nič nebude brániť otvoreniu prevádzky v nových priestoroch. Tak sa nám vytvorí možnosť zriadiť už ôsmu triedu materskej školy. Momentálne máme ukončený projekt stavby, súčasťou ktorého je okrem technického riešenia novej triedy aj zateplenie a vonkajšie úpravy škôlky. Následne podáme žiadosť o financovanie z eurofondov. Z európskych peňazí je financovaný projekt zníženia energetickej náročnosti budov Základnej školy. Tepelné čerpadlá sú už namontované a v týchto dňoch sa realizuje montáž klima-

Všetci sme sa tešili z leta. A to nielen z krásneho počasia, ale aj z priaznivej nákazovej situácie. Máme tu jeseň a opäť musíme byť ostražití. K dnešnému dňu je počet zaočkovaných v našej obci 1844 obyvateľov, čo je 40,13%. Celoslovenský priemer je pritom 45,08%. Je zrejme, že najhoršia situácia v súvislosti s COVID 19 je v okresoch s najmenšou mierou očkovaných. Je na nás, aké

Montáž klimatizačnej jednotky na budove Športovej hale ZŠ Valaliky

tizačných jednotiek na streche telocvične. Pri súčasnom trende zvyšovania cien energií je orientácia na nové, úsporné technológie viac ako nutná.

Z pripravovaných stavieb by som rád spomenul rozšírenie Základnej školy. Je vydané územné rozhodnutie a chceme, aby do

konca roka bola stavba povolená. Keďže rozpočet je viac ako 1,5 milióna EUR, usilujeme sa projekt financovať z plánu obnovy EÚ.

O ďalších aktivitách a plánoch trochu viac nabadúce. Len si spoločne poprajme stále zdravie a veľa elánu do ďalších dní.

Text a foto: Štefan Petrik

DOBRE VEDIET, ŽE...

Nastala zmena v poskytovaní obedov zadarmo pre deti navštevujúce ZŠ a MŠ. **Od školského roka 2021/2022 bude poskytovaná dotácia na stravu len deťom:**

1. ak je rodina v hmotnej núdzi, alebo
2. ak si ani jeden zákonný zástupca neuplatnil/neuplatní nárok na zvýšený daňový bonus na dieťa, ktoré dovŕšilo 6 rokov a nedovŕšilo 15 rokov, alebo
3. ak je príjem rodiny najviac vo výške životného minima.

Dotáciu na stravu je možné poskytnúť:

1. deťom v poslednom ročníku MŠ, ktoré nedovŕšili 6 rokov, t.j. 5-ročným deťom, nakoľko si rodič nemôže z dôvodu veku dieťaťa uplatniť zvýšený daňový bonus (rodič môže mať vyplatený dvojnásobný daňový bonus a zároveň dotáciu na stravu),
2. deťom v poslednom ročníku MŠ, ktoré dovŕšili 6 rokov veku a deťom v ZŠ, ktoré nedovŕšili 15 rokov ak žijú v domácnosti, ktorej členovia si neuplatnili (osoby so zdaniteľným príjmom), alebo si nemohli uplatniť nárok na zvýšený daňový bonus (napr. poberatelia dôchodkov, nezamestnaní),
3. deťom v ZŠ, ktoré už dovŕšili 15 rokov (z dôvodu opakovania ročníka, odkladu povinnej školskej dochádzky), nakoľko si vzhľadom na vek dieťaťa rodič nemôže uplatniť zvýšený daňový bonus.

Kvetoslava Bakšiová

HROBOVÉ MIESTA

Prosíme Vás, predovšetkým tých, ktorí sa v tomto čase dušičiek chodíte starať o hrobové miesta svojich najbližších, hlavne na cintorín Všetehsvätých v jeho zadnej časti (detské hrobčeky, hlinené hroby, staré hroby), aby ste nám prišli oznámiť, či máte alebo nemáte záujem o dané hrobové miesto. V prípade záujmu s Vami uzatvoríme nájomnú zmluvu. Hrobové miesto, na ktoré nebude do 31.12.2021 uzatvorená nájomná zmluva, bude zrušené.

Nikola Lukáčová

SPOMÍNAME...

Milan Bakši, Jolana Pivovarníková, František Jesenský, Miloš Tkáč, Alžbeta Korineková, Jaroslav Araňoš, Peter Madura, František Fabrici

Výrub drevín

Na základe rozhodnutia Okresného úradu Košice – okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie sa v našej obci uskutočnil výrub drevín. Zrezali sme štyri vrby pri jazierku na Lúčnej ulici, ktoré už boli staré s prehnitými kmeňmi a dutinami v nich. Pri lekární sme vyrúbali jednu jablňu a orech. Pred cintorínom v časti Všetehsvätých boli na stromoch preriedené suché konáre. V blízkej budúcnosti plánujeme výsadbu nových drevín. Veríme, že postupnou revitalizáciou zelene prispejeme nielen k zvýšeniu bezpečnosti, ale aj ku skrášleniu našej dediny. **Jana Pelegrin, foto: Jaroslav Janočko**

Zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva Valaliky

Septembrové zasadnutie zastupiteľstva, ktoré viedol starosta obce, sa uskutočnilo v sále kultúrneho domu. Z poslancov boli prítomní Bc. Kacvin-ská, Jakabová, PhDr. Vyrostko, PhDr., Klučár, Ing. Vindt, PhDr., Ing. Hudák, Ing. Gába, Kacvinský a Timko. Ospravedlnení boli poslanci Ing. Palenčár a Leško.

Schválený program rokovania okrem iného obsahoval aj nasledovné body: návrh rozpočtového opatrenia č. 15/2021, návrh plánu kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na obdobie 10/2021 – 03/2022, správa nezávislého audítora o overení účtovnej závierky za rok 2020, žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku na projekt „Rozšírenie kapacity materskej školy“, žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku na projekt miestnej občianskej poriadkovej služby, návrh dodatku k nájomnej zmluve na prenájom budovy pošty a žiadosti o odkúpenie pozemkov vo vlastníctve obce.

V rámci rozpočtového opatrenia bolo navrhnuté navýšenie finančných prostriedkov v súvislosti s realizáciou opravy strechy kultúrneho domu, na zabezpečenie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu budovy mater-

skej školy a na realizáciu projektu tepelného čerpadla v materskej škole. Starosta obce informoval o programoch obce. Stavebná časť projektu Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti bola ukončená ku dňu 20.9.2021. Projekt pokračuje verejným obstarávaním na dodanie medicínskeho zariadenia. Z ukončených stavebných prác spomenul vybudovanie parkoviska pre zamestnancov úradu, škôlky a lekárne za obecným úradom, spevnenie plôch v areáli pekárne a rekonštrukciu strechy kultúrneho domu, ktorá bola v havarijnom stave. Pred ukončením je spracovanie projektovej dokumentácie na zvýšenie kapacity materskej školy o 20 detí. V rámci vedľajších aktivít projektu sa zrealizuje zateplenie budovy a vonkajšie úpravy – výstavba zastrešenej terasy. Žiadosť o dotáciu na projekt zvýšenia kapacity materskej školy bude podaný v horizonte dvoch mesiacov. Projekt rozšírenia kapacity Základnej školy Valaliky o približne 136 detí bol podaný na stavebný úrad na stavebné konanie. Po vydaní povolenia bude projekt zaradený do zoznamu investičných projektov Ministerstva školstva SR, ktoré môžu byť podporené z Plánu obnovy. Pred dokončením je aj projektová dokumentácia na realizáciu osvetlenia na cintorínoch v Buziciach a v Bernátovciach.

Ďalší projekt miestnej občianskej poriadkovej služby už bol podaný. Týka sa žiadosti o poskytnutie dotácie na štyroch členov hliadky. Po pozitívnom ohlase na prácu našich hliadkarov sa o finančné prostriedky uchádzame opäť.

Predseda Finančnej komisie Ing. Vindt, PhDr. informoval o ponuke spoločnosti Packeta Slovakia s.r.o. na umiestnenie „balíboxov“, ktoré budú slúžiť pre vyzdvihnutie zásielok. Po vytypovaní vhodnej lokality na ich umiestnenie, bude prenájom pozemku na programe budúceho zasadnutia zastupiteľstva.

V rámci diskusie boli zo strany poslancov predložené nasledovné podnety. Zakúpiť nové dopravné zrkadlo na križovatku ulíc Hlavná – Kokšovská, umiestniť odpadkový kôš k studničke na Lomenej ulici, opraviť strechu na Dome smútku, zabetónovať stĺpik na Kokšovskej ulici, vymeniť tabuľu na vstupe do obce, zrezať vyschnutý strom medzi starou farou a detským ihriskom, odstrániť nepojazdné auto odparkované pred cintorínom v časti Bernátovce a upratať multifunkčné ihrisko. Starosta obce uviedol, že bude spracovaný projekt na rekonštrukciu multifunkčného ihriska, ktoré bolo vybudované v roku 2009 a je už značne poškodené.

Jana Pelegrin

Paradne nevesti posúvajú hranice

Paradne nevesti nepoľavujú a pracujú stále na nových projektoch. Ich úlohou a poslaním je zachovávať staré piesne a zvyky z obce Valaliky a tým ich zároveň odovzdávať mladšej generácii. Podaril sa im parádny kúsok, keď sa predstavili v Rádiu Regina v programe Klenotnica ľudovej hudby. Zvládli až dve

témy. Zvykoslovné pásmo Dožinky a druhá téma bola Varime paľenku. Užívali si to, keďže im bola veľkoryso poskytnutá jedna celá hodina. Táto relácia má celoslovenský dosah, preto 4. septembra 2021 ich počulo celé Slovensko.

Aj keď sa to nemusí zdať, ich program je nabitý. Ich spev nechýbal

na Abovských folklórnych slávnostiach v Skároši a o týždeň už nahrávali v štúdiu Rádia Regina. Medzitým sa usilovne pripravujú na nahrávanie svojho tretieho CD nosiča. Dúfame, že tento rok sa to podarí a tešíme sa na ich ďalšie vystúpenia a nové projekty. Aj vďaka nim sú Valaliky známe. **Margita Ivanová**

Zvony nad krajinou

V októbri natáčali v našej obci redaktori Rádia Regina reláciu Zvony nad krajinou - zvukový miestopis Slovenska.

Je to rozhlasový dokument o živote v obciach Slovenska, ich minulosti, súčasnosti a plánoch do budúcnosti.

V nedeľu 31. októbra 2021 od 11.00 do 12.00 hod. si v Rádiu Regina môžete vypočuť túto reláciu venovanú obci Valaliky.

MUDr. Falatová: Je to veľmi pekný pocit, keď ste súčasťou niečoho tak výnimočného, ako je pôrod

V júni tohto roku nastala zmena aj v gynekologickej ambulancii v Zdravotnom stredisku Valaliky, keď MUDr. Miriam Mičkovú nahradila MUDr. Lenka Falatová, ktorej sme za vás položili niekoľko otázok.

Na úvod nášho rozhovoru, by ste nám mohli čo-to o sebe prezradiť?

Ukončila som štúdiium na lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach v roku 2009 a hneď po ukončení školy som nastúpila na gynekologicko-pôrodnú kliniku Košice – Šaca, kde som pracovala s dvoma krátkymi prestávkami na materskej, 12 rokov. Po 5 rokoch praxe som atestovala v odbore gynekológia-pôrodnictvo v Bratislave. Po atestácii sa mi narodil najstarší syn, ktorý má teraz 5 rokov a potom pribudli dvojčatá, ktoré majú 3 roky. A vlastne aj vďaka deťom som sa rozhodla zmeniť prácu na klinike za prácu v ambulancii.

Aké boli vaše prvé dojmy z Valalík? Viem, nie ste tu ešte dlho. Splnili sa vaše očakávania?

Veľmi dobré. Keďže pochádzam z dediny je mi toto prostredie veľmi sympatické. Stretla som veľa ústretových ľudí. Je príjemné prísť ráno do práce a dať si pagáčik ku káve, ktorý mi priniesla pacientka. Len tak, pre radosť. A to sú presne tie milé momenty, ktoré dotvárajú môj celkový dobrý dojem. Verím, že sympatie sú vzájomné.

Rozhodnutie stať sa lekárkou bolo vašim snom od detstva, alebo je to tradícia vo vašej rodine?

Už ako dieťa som inklinovala k zdravotníctvu. Takže po gymnáziu som išla na medicínu. V rodine, kde je prevaha pedagógov, som prvá lekárka aj z mamkinej,

aj z otcovej strany. Ale možno niektoré z mojich detí bude pokračovať v mojich šľapajach a začneme hovoriť o tradícii.

Prečo práve gynekológia?

Mám veľmi rada deti, chvíľu som zvažovala pediatriu. Ale keďže som od začiatku bola viac-menej presvedčená, že sa chcem uplatniť v chirurgických oboroch, tak presne gynekológia/pôrodnica mi to umožnila. Operačná sála, tak trochu akútna medicína, napätie s krásnym a emotívnym koncom. Je to veľmi pekný pocit, keď ste súčasťou niečoho tak výnimočného pre ľudí, ako je pôrod.

Spomínate si na vaše začiatky?

Áno. Na toto asi žiaden lekár nezabudne. Ale všetko šlo tak nejak prirodzene. Mala som

velikánske šťastie na starších kolegov, významných ľudí, ktorí ma viedli a veľmi veľa naučili, z čoho ťažím aj dnes. Prax na klinike mi dala iný pohľad na mnohé problémy, s ktorými sa bežne stretávam v mojej ambulancii.

Vaša práca určite prináša aj humorné situácie, prezradte nám na ktorú nikdy nezaбудnete?

Bolo ich veľmi veľa, ale taká jedna, z posledných, keď som ošetrovala nevestu v bielych šatách a venčekom vo vlasoch. Na moju otázku, prečo prišla, čakala som akútne bolesti, krvácanie, čokoľvek iné, ...nevesta odpovedala „lebo som bola objednaná“. Takže už mám za sebou aj ošetrovanie nevesty. Zatiaľ som to videla len v televíznych seriáloch.

Stretnutie s pacientkou je psychicky a fyzicky náročné. Určiť diagnózu, nastaviť liečbu...

Fyzicky náročná je práca najmä na klinike. V ambulancii je potrebné naladiť sa na každú pacientku individuálne, aby som z toho mala dobrý pocit ja a predovšetkým pacientka.

Ja, že som jej dostatočne vysvetlila a navrhla riešenie daného problému a pacientka, aby odišla z vyšetrenia s tým, že rozumie, súhlasí s navrhovaným postupom a nabudúce sa vráti preto, že lekárovi dôveruje a prioritne nehľadá vysvetlenie u iných ďalších lekárov.

Čo neznamena, že ja sa s kolegami neporadím, ak si niečím nie som istá. Práve to vnímam ako veľké pozitívum, že mám tu možnosť spolupráce mňa

ako ambulanta s klinikami z nemocnice.

Preventívne prehliadky sú pre každého z nás dôležité. Co by ste odkázali našim ženám?

Žijeme v dobe, kedy máme okolo seba veľmi veľa ľudí s onkologickými diagnózami. Ak tu je tá možnosť podchytiť problém na začiatku, čím sa otvoria viaceré možnosti liečby, tak potom sú preventívne prehliadky na mieste, a nie len tie gynekologické.

Už druhý rok žijeme koronadobu. Ako sa prejavila vo vašej práci? Co zmenila u vás doma?

Práca je samozrejme náročnejšia. Ale nejak sme sa naučili žiť aj v tejto koronadobe. Ja sama som prekonala coronu aj s deťmi. Paradoxne som ju nepriniesla ja z nemocnice, ale deti zo škôlky. V podstate fungujeme stále v rovnakom pracovnom režime. Takže riešime len deti, kto má kedy zatvorenú škôlku a

ako to zariadiť, ale stále máme po ruke starých rodičov.

Ako relaxujete po namáhavých pracovných dňoch? Máte čas na svoje záľuby?

Mám veľmi rada prírodu, akákoľvek prechádzka, v zime lyžovanie, či pohár dobrého vína a stretnutie s priateľmi, ktorých máme okolo seba. A čo sa týka záľub, milujem folklór, snažím sa viesť aj deti týmto smerom, aj keď starší je skôr športovec. Samozrejme na záľuby neostáva nejak veľa času, pretože o vyplnenie akéhokoľvek voľného času sa postarajú naše deti.

Na záver nášho rozhovoru sa vám chcem poďakovať. Prajem vám, aby ste sa u nás cítili dobre, aby ste tu stretávali len samých dobrých ľudí, lebo aj tie najväčšie problémy sa dajú vyriešiť s pokorou a porozumením. Nech sa vám v práci aj v súkromí darí.

Eva Výrostková
foto: archív MUDr. Falatovej

Absolventská výstava

Je pre nás potešením, že v spolupráci s obcou Valaliky sme pre Vás mohli pripraviť stálu výstavu výtvarných prác, ktorá bude inštalovaná v priestoroch obecného úradu. V rámci výstavy budú prezentované práce našich výtvarníkov- absolventov štúdia pre dospelých, ktorých výtvarný talent bol obohatením výsledkov našej ZUŠ počas 5 rokov ich štúdia. Veríme, že výstava poteší aj širokú verejnosť.

Anna Gordan, riaditeľka ZUŠ Valaliky

Stretnutie po rokoch

Bývalí zamestnanci Štátneho majetku Košice si povedali, že by nebolo zlé zorganizovať po rokoch stretnutie kolegov.

Otcom myšlienky a organizátorom boli Štefan Szilagyí z Cane a Ladislav Drotár zo Sokolian. Akcia sa uskutočnila 15. júla 2021 v sále kultúrneho domu vo Valalikoch a zúčastnilo sa jej takmer päťdesiat zooteknikov, agronómov, veterinárnych lekárov, účtovníkov, kombajnístov, pán námestník Ing. Ladislav Eštok aj pán riaditeľ Ing. Štefan Bitto. A prečo práve vo Valalikoch? Poľnohospodársky podnik vznikol začiatkom šesťdesiatych rokov ako ŠM Valaliky. Postupne pribúdali hospodárstva Geča, Kokšov Ľakša, Haniska, Sokolány, Barca, Šebastovce a neskôr aj hospodárske dvory v okolí Slanca. V sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch to bol jeden z najlepších poľnohospodárskych

podnikov v okrese. Zamestnával neuveriteľných 1000 pracovníkov a podnik obhospodaroval 5000 ha pôdy a v maštaliach bolo viac ako 2000 dojníc. Začiatkom osemdesiatych rokov sa vedenie presťahovalo do novej budovy v Košiciach a podnik sa premenoval na ŠM Košice. Po roku 1989 to s poľnohospodárskymi podnikmi išlo dole vodou a tak „majetky“ v roku 1997 definitívne skončili. Na posedení bolo jasne cítiť radosť zo stretnutia ľudí, ktorí spolu pracovali aj niekoľko desaťročí a dlho sa nevideli. Veľa sa spomínalo na kolegov, ktorí už nie sú medzi nami. Keď sa rozprávalo o práci, bolo cítiť sentiment a hlavne lásku k práci s pôdou a hospodárskymi zvieratami.

Spoločne trávené popoludnie sa zrejme všetkým páčilo. Účastníci si sľúbili, že vznikne nová tradícia a o rok sa stretnú znova.

Text a foto: Štefan Petrik

Valaliky hviezdili na festivale

Obdobie pandémie zasiahlo aj kultúrny život ľuďí. Veľké folklórne festivaly sa nekonali alebo iba v obmedzenej miere.

Abovské folklórne slávnosti sa však tentokrát uskutočnili a Valali-

ky tam mali svojich zástupcov. 15. augusta 2021 sa v Skároši konal už 53. ročník. Kultúrne centrum Rudohoria a Bodvy pozvalo Mgr. Pavla Kacvinského, aby predstavil s ostatnými spoluautormi publikáciu Tance a zvyky Abova. Okrem slovného predstavenia knihy

predviedol najstarší tradičný odev zo zbierky folklórnej skupiny Kadlubek a spolu s Mgr. Michaelou Filipovičovou zatancovali tance z našej obce – Do šaflíka a čardáš. Išlo o kroje a tance z obdobia pred sto rokmi. Zároveň s ostatnými spoluautormi publikácie

predviedli spoločnú choreografiu abovských tancov. Diváci mohli vidieť prezentáciu regiónu, ktorý je tak málo vo svete známy. Aj vďaka týmto aktivitám sa dostáva do povedomia laickej a odbornej verejnosti a je ešte stále čo objavovať z pokladov našich predkov.

Abovské folklórne slávnosti

V nedeľu 15. augusta 2021 sa v areáli amfiteátra obce Skároš konal folklórny festival s názvom Abovské folklórne slávnosti.

V bohatom programe folklórnych súborov a sólistov vystúpili aj folklórne skupiny z nášho regiónu a medzi nimi nesmeli chýbať ani členovia nášho Kadlubku a Kadlubčeka. V pásme s názvom Na Jána predstavili naše tance, piesne a zvyky počas jánskeho večera. Deti predviedli scénu Na lavečke a vyslúžili si potlesk celého amfiteátra za ich spontánne vystúpenie.

Členky speváckej skupiny Paradne nevesti sa predstavili s pásmom Dožinky, kde stvárnil zvyk odovzdávania dožinkového venca po skončení žatvy. Išlo o tradičný sprievod s piesňami a vínsmi pre veľkostatkárov z Valalík.

Pre nás všetkých to bolo jedno

z mála vystúpení v tomto roku, ktoré sa mohli uskutočniť bez väčších obmedzení a nie iba v

online priestore. Z tohto dôvodu to bolo aj pre nás účinkujúcich radostnou chvíľou, že sme mali

kontakt s divákmi.

**Text na strane:
Pavol Kacvinský**

Školy otvorili svoje brány

Záujem o štúdium na Základnej umeleckej škole Valaliky je i v tomto školskom roku veľký.

Brány školy všetkých našich 10 pracovísk v septembri prekročilo 673 žiakov. Priamo v obci Valaliky študuje 103 mladých hudobníkov a 71 tanečníkov a výtvarníkov. Je potešujúce, že i napriek obmedzeniam, ktoré prináša posledné obdobie, záujem o umelecké vzdelanie neútlmí.

Start školského roka bol veľmi aktívny. Škola prechádza na využívanie elektronického systému, čo skvalitní množstvo oblastí súvisiacich s výučbou. Čo sa týka reprezentácie školy, naši žiaci už v úvode školského roka prezentovali svoje schopnosti na viacerých súťažiach.

Všetkým našim žiakom prajeme rok plný umeleckých zážitkov. Tešíme sa na umelecké stretnutia s Vami počas celého roka.

Anna Gordan,
riaditeľka ZUŠ Valaliky

Ukážka z výstavy - obraz Jeseň autorky Renáty Pancurárovej

Opäť v škole...

S príchodom jesene a prvým septembrovým zvončením prišiel aj začiatok nášho nového školského roka 2021/22. Po hektickom období, ktoré zmenilo tvár fungovania školstva na Slovensku, sme s novou silou a nápadmi vstúpili do školy.

V tomto školskom roku navštevuje našu školu spolu 515 žiakov v 25 triedach prvého aj druhého stupňa. Z tohto počtu máme v dvoch triedach prvého ročníka 48 žiakov. Žiaci sa vzdelávajú aj v jednej špeciálnej a jednej špecializovanej triede. V škole vyučuje 37 kvalifikovaných pedagógov. Veľký záujem zo strany rodičov je každoročne aj o umiestnenie ich detí v štyroch oddeleniach školského klubu detí.

Tešíme sa, že sme sa v tomto školskom roku mohli po dlhšom období dištančného vzdelávania vrátiť opäť – aj keď s rúškami na tvári - do školských lavíc. Veríme, že kvalitná práca všetkých našich zamestnancov prispieje k tomu, aby aktuálny školský rok bol úspešný a menej problémový, ako bol ten predchádzajúci.

Martina Kajatýová

Povinné predprimárne vzdelávanie v materskej škole

Nový školský rok nám priniesol zmenu a tou je zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti, ktoré k 31. augustu dosiahli vek 5 rokov.

Je to krok vpred smerom k deťom. Každému dieťaťu sa tak zvýšia šance byť úspešný vo vzdelávaní v základnej škole. Do materskej školy sme prednostne prijímali deti, ktoré musia plniť povinné predprimárne vzdelávanie. Školský rok sme začali dobre pripravení aj na spomínané zmeny s celkovým počtom detí 155. Z tohto počtu až 72 detí si plní povinné predprimárne vzdelávanie, z toho 14 detí pokračuje v plnení povinného predprimárneho vzdelávania (11 na Polnej, 3 na Hlavnej). Materskú školu na Polnej 4 spolu navštevuje 113 detí. Rozdelené sú podľa veku do piatich tried. V troch triedach sú deti plniace povinné predprimárne vzdelávanie (56 detí). Na elokovanom pracovisku Hlavná 57 máme spolu 42 detí. Rozdelené sú tiež podľa veku do dvoch tried. V triede starších detí si plní povinné predprimárne

vzdelávanie 16 detí. Novoprijatých detí máme 42. Celkom dobre sme zvládli aj adaptačné problémy novoprijatých, hlavne malých detičiek. Tak už len napredovať... Želáme si, aby školský rok bol pre nás všetkých úspešný. A hlavne deti, ktoré absolvujú povinné predprimárne vzdelávanie boli dobre pripravené na vstup do základnej školy. Prajeme im pevné zdravie, veľa dobrých kamarátov, rok plný úsmevu, hier, získavania skúsenosti, múdrosti a detskej radosti.

Renáta Timková, riaditeľka školy
foto: Emília Dobošová

Návšteva Svätého Otca Františka

V mesiaci september Slovensko žilo mimoriadnou udalosťou a to návštevou Svätého Otca.

Návštevu sprevádzali veľké prípravy za prísnych bezpečnostných opatrení. Uzavreté bolo takmer celé mesto Košice. Na pomoc sme boli povolani aj my hasiči. Spolupracovali sme s jednotkami Ministerstva vnútra a obrany. Zabezpečovali sme pokojný a najmä bezpečný priebeh celého tohto stretnutia veriach na štadióne Lokomotívy v Košiciach. Bolo to namáhavé, počas podujatia sa udiali mnohé situácie, ktoré si vyžiadali zásah záchranných zložiek. Dlhé hodiny v strehu dali zabráť všetkým organizátorom.

Svätý Otec podľa plánu pozdravil a potešil všetkých zúčastnených svojou prítomnosťou i slovami povzbudení. Bola to

pre nás pocta i radosť zhostiť sa takejto dôležitej úlohy, ktorá nám bola zverená.

V spolupráci so športovou asociáciou motoristov sme boli prizvaní na Rally Vranov 2021, kde sme vykonávali protipožiarno-bezpečnostnú hliadku. Priebeh závodu bol pokojný aj keď sa na trati stalo zopár nehôd, ktoré si vyžiadali zásah odťahovej služby.

Peace Half Marathon po prvýkrát v Košiciach. Na tento polmaratón sme obdržali pozvanie od organizátorov Maratónskeho klubu Košice. Počas tohto podujatia sme nezaznamenali žiadny úraz. Beh bol sprevádzaný príjemnou atmosférou. Všetkým to dalo zabráť, no napriek tomu svoj maratón dokončili úspešne. Naša pomoc bola v spolupráci s okolitými zborními a policajnými zložkami, vykonávali sme dozor nad bezpečnosťou maratóncov.

Text a foto: Patrik Papp

Čriepky múdrosti pápeža Františka

Svätý otec navštívil v polovici septembra Bratislavu, Prešov, Košice a Saštín.

V nasledujúcich riadkoch vám prinášame ukážky z príhovoru mládeži pápeža Františka na Štadióne Lokomotíva v Košiciach:

- Láska neznamená mať všetko a hneď, nezodpovedá logike „použi a odhod“. Láska je vernosť, dar, zodpovednosť.

- Preto keď snívate o láske, neverte v špeciálne efekty, ale v

to, že každý z vás je výnimočný. Každý je darom a môže zo svojho vlastného života urobiť dar.

- Snívajte o kráske, ktorá presahuje vzhľad, presahuje make-up, ktorá presahuje módné trendy. Snívajte bez strachu o založení rodiny, o splodení a výchove detí, o dávaní života, o zdieľaní všetkého s druhou osobou, bez toho, aby ste sa hanbili za svoje slabosti, pretože je tu on alebo ona, kto ich prijíma a miluje, ktorý ťa miluje takého, aký si. A toto je láska: milovať toho druhého takého, aký je.

- Aby láska prinášala ovocie, nezabudnite na korene. A aké sú vaše korene? Rodičia a najmä starí rodičia. Oni vám pripravili pôdu. Polievajte korene, choďte k starým rodičom, urobí vám to dobre: položte im otázky, nájdite si čas, aby ste si vypočuli ich príbehy...

(mm)

Pokračujeme v spoznávaní kultúrno-historických pamiatok Slovenska

Klub seniorov vo Valalikoch v rámci svojej bohatej činnosti navštívil viacero významných miest, ktoré sú známe existenciou pozoruhodných kultúrnych a historických pamiatok.

Dovoľte spomenúť najmä tieto: Banská Štiavnica, Kremnica, Kežmarok, Levoča, Spišská Sobota, kaštieľ Strážky, kaštieľ Markušovce, kaštieľ Bijacovce, Múzeum ťažby soli v Solivare Prešov, drevené kostolíky na východe Slovenska, zrekonštruovaný zámok Vígľaš, obec Divín s kaštieľom a hradom, zrekonštruovaný zámok v Haliči pri Lučenci, kaštieľ v Budimíri, mesto a kúpele Bardejov, hrad Krásna Hôrka, kaštieľ v Betliari, Oravský zámok, viacero slovenských pútnických miest a tiež jaskýň.

Posledný autobusový zájazd sme absolvovali začiatkom septembra, a to na východe Slovenska. V rámci programu sme navštívili obec Borša, mesto Trebišov a Humenné. Dovoľte podeliť sa o zážitky zo spoznávania týchto miest. Vo všetkých navštívených miestach sme ako skupina dostali veľmi kvalifikovaných turistických sprievodcov, s odborným a obsahovo vyčerpávajúcim výkladom.

Navštívili sme zrekonštruovaný Rákocziho kaštieľ v Borši v okrese Trebišov, ktorý sa

Park Trebišov

stal miestom prezidentského stretnutia. Zuzana Čaputová s partnerom Jurajom Rizmanom privítali maďarského prezidenta Jánoša Ádera s manželkou Anitou Herczegh.

Zaujímavosťou je, že sa v kaštieli narodil František Rákoczi II. (1676 – 1735), ktorý bol sedemhradským kniežaťom a vodcom posledného protihabsburského stavovského povstania.

V kaštieli sa nachádza stála výstava a veľa turistických atrakcií ako escaperoom, miestnosť virtuálnej reality a 360-stupňové panoramatické premietanie. Výstavné plochy majú 10 árov a verejnosti sú prístupné od 19.6.2021.

Nedáľko Borše sa nachádza najnižšie položené miesto na Slovensku (94,3 m v obci Klin nad Bodrogom).

Ďalšou našou zastávkou bolo mesto Trebišov. V prekrásnom prostredí trebišovského mestského parku leží okúzľujúci ba-

rokovo-klasicistický kaštieľ vystavaný významným grófskym rodom Csákyovcov. Dnes v jeho priestoroch sídli Vlastivedné múzeum Trebišov. Návštevník tu nájde expozíciu tradičnej ľudovej kultúry Zemplína, Lapidárium so zbierkou starožitností vytvorených z kameňa či expozíciu chýrneho tokajského vinohradníctva. Za budovou rezidencie sa rozkladá na ploche 62 ha pôvabný anglický park s altánkami, fontánami, jazierkom a najmä strhujúcim architektonickým skvostom, mauzóleom Andrassyovcov, v ktorom sa nachádza neogotická hrobka tejto rodiny z konca 19. storočia. Je najväčším, taxonomicky bohatým a najcennejším parkom v strednej Európe.

Navštívili sme aj mesto Humenné, kde sme sa dozvedeli, že za vlády Drugethovcov bolo Humenné sídlom rozsiahleho panstva, predtým patriaceho k hradu Brekov a bolo to najväčšie feudálne panstvo na sloven-

skom území. Humenský zámok so záhradami a parkom je niekdajšie sídlo dynastie Drugetovcov postavené v renesančnom štýle a prestavané v novobaroikovom po tom, čo sa stal majetkom Andrášiovcov (1812). Je to jedna z najväčších a najrozľahlejších stavieb kaštieného typu na Slovensku. Dnes je kaštieľ sídlom Vihorlatského múzea s umelecko-historickou expozíciou dobových interiérov od renesancie po začiatok 20. storočia. Jednotlivé miestnosti sú plné skvostov a cenných exponátov.

Zaujmal nás Skanzen Vihorlatského múzea Humenné, ktorý je umiestnený takmer v strede mesta. Jednotlivé stavby ľudovej architektúry boli prenesené z viacerých oblastí regiónu a rozmiestnené na spôsob tradičnej hornozemplínskej dedinky. Jeho dominantou je autentický drevený Chrám sv. Michala Archanjela z Novej Sedlice z roku 1764, ktorý bol pôvodne zhotovený bez jediného klinca.

Unavení po celodennom náročnom programe, ale spokojní a obohatení o nové kultúrne zážitky a poznania sme sa vo večerných hodinách vrátili domov. Pevne veríme, že na budúci rok, ak nám zdravie a pandemická situácia dovoľí, budeme pokračovať v objavovaní ďalších krásnych miest na Slovensku.

Milan Tóth, účastník a spoluorganizátor zájazdu

Múzeum Trebišov

Kaštieľ v Humennom

Začiatok sezóny

Sezóna 2021/2022 začala pre našich stolných tenistov netradične a to majstrovstvami SR mužov a žien za minulé sezónu, ktoré boli presunuté pre pandémiu COVID-19.

Na turnaj sa nominoval domovský klub STO Valaliky, ktorý reprezentovali Ema Labošová, Simona Horváthová a Kamil Pach pod vedením trénera Adama Laboša. Najviac sa darilo Eme Labošovej, ktorá vyhrala nielen titul majsterky SR v kategórii žien U21, ale taktiež aj kategóriu žien a stala sa tak dvojnásobnou majsterkou SR. S jej partnerkou v štvorhre, Simonou Horváthovou našli premožiteľky až vo finále a nesú si domov zaslúžené striebro. Ema aj Simona si spoločne s ich partnermi v zmiešanej štvorhre vybojovali zhodne bronz.

Po letnej príprave sa pre kategórie od najmladších žiakov po dorastencov začal kolotoč turnajov. Klub STO Valaliky priviedol do tohto športu množstvo nových detských tvárí, ktoré si mohli vyskúšať svoje prvé turnaje, ale samozrejme taktiež pokračoval s prácou v starších kategóriách. Najväčší úspech zaznamenala Nina Némethová, ktorá dokázala zvíťaziť na prvom turnaji slovenského pohára

Ema Labošová

Nina Némethová

mládeže v kategórii kadetiek a zaslúžila si tak miestenku na svetovom pohári v reprezentácii, ktorý sa uskutoční už od 1.11.2021 v Senci.

Po pri mládeži naši tréneri samozrejme pokračujú v tréningovom procese pre mužské a

ženské súťaže, ktoré sa pomaly rozbiehajú. Klub STO Valaliky má tento rok prihlásené tri mužské družstvá v troch rôznych ligách od prvej ligy mužov až po tretiu. Naše ženy už stabilne figurujú v extralige žien.

Text a foto: Adam Laboš

Turnaj v mariáši

Tradične v letných mesiacoch sa koná v našej obci turnaj v mariáši za účasti hráčov z okolitých obcí.

Tento rok sa uskutočnil už 26. ročník, ktorý bol 14. 8. 2021 v kultúrnom dome vo Valalikoch. Zúčastnilo sa ho 27 hráčov, ktorí po vylosovaní do skupín po troch hráčoch otvorili samotný turnaj. Hrali sa tri kolá po jednej hodine. Osobitnú pozornosť by som venoval účasti viacnásobného hokejového reprezentanta košického hokeja Bedřicha Brunclíka, ktorého určite poznajú skôr na-

rodení občania našej obce ako hráča VSŽ Košice.

Výsledky turnaja:

1. miesto – Stanislav Lacko, Valaliky
2. miesto – Milan Bernát, Malá Ida
3. miesto – Bedřich Brunclík, Košice

Po vyhlásení výsledkov si účastníci turnaja v družnej debata vymieňali skúsenosti pri vynikajúcom guláší.

Organizátorom, Pavlovi Lackovi, Štefanovi Bačovi, Pavlovi Eliá-

šovi a kuchárovi Františkovi Dankovi, ktorí sa postarali o hladký priebeh podujatia, patrí naše veľké ďakujeme. Už sa tešíme

na ďalší „Vianočný turnaj“, ktorý nás čaká koncom tohto roka.

Jaroslav Janočko
Foto: Štefan Bačo